

ФЕНОТИПІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕНОФОНДУ КОНЕЙ ОРЛОВСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ ДІБРІВСЬКОГО КІННОГО ЗАВОДУ

Стаття присвячується аналізу поголів'я Дібрівського кінного заводу. Надано дані про фенотипічну характеристику генотипу орловських рисаків. У ній проаналізовано: віковий склад поголів'я, спорідненість за жеребцями-плідниками, інбридинг та його ступінь, лінійне розподілення поголів'я і кроси ліній, середні показники промірів жеребців та кобил, жвавісний клас плідників і конематок.

Орловський рисак, Дібрівський кінний завод, генотип, інбредні тварини, лінійне розведення

Застосування практичної селекції, яку виробили фахівці кінних заводів у XVIII–XIX ст. надавали можливість створювати та поліпшувати методи вітчизняної зоотехнії. Серед найстаріших конярських господарств нашої країни одне з перших місць посідає Дібрівський кінний завод [1–3].

Матеріали і методика досліджень. У роботі використано дані первинного зоотехнічного обліку, які було проаналізовано та біометрично оброблено для коней орловської рисистої породи.

Результати досліджень. Проведено аналіз поголів'я коней орловської рисистої породи, з них жеребців-плідників — 5, конематок — 39 голів.

Найбільша кількість коней 65,9% (29 голів) Дібрівського кінного заводу повновікові.

В обстеженому поголів'ї за жеребцями-плідниками споріднено 93,2% тварин: за 10932 Бароскопом (10564 Проспект — 16303 Біографія) майже чверть поголів'я (24,4%, або 10 кобил), за Фаготом (9380 Піон — Фабула) — 21,9% (8 кобил та 1 жеребець), по 9,8% за 10569 Севером (5433 Ріск — 13178 Сказка) та Камзолом (9612 За-

© Г.О. Фролова, Г.М. Мартинюк,
С.О. Майструк. 2005

пас — 15935 Купава) — це по 4 кобили та по 7,3% за 10191 Прічалом (8501 Ісполнительний — 13120 Пума), 10290 Біполярюм (Пріказ — Бріліантка), Опіумом (Пріказ — Опушка) і 10954 Абатуром (10290 Біполяр — 17006 Арабіка), за 10898 Шатром (10231 Трагік — 16248 Ширета) — 4,9% (1 кобила та 1 жеребець). Враховуючи, що жеребці Опіум та 10290 Біполяр є синами Пріказа, за останнім споріднено 14,6% поголів'я.

Лише 6,8% поголів'я не мають спільних батьків: це 1 жеребець-плідник, який народжений від 10619 Крикуна (10018 Комок — 16585 Коломна) та 2 кобили — від Зубра (Бокал — Зубчатка) і Бархатного (Храбрій — Благодать).

У кінному заводі інбредовано понад половину поголів'я, а саме 61,4%, і за мірою тісноти він розподіляється таким чином: близький інбридині мають 14,81% кобил; помірний — 66,67%, у тому числі 1 жеребець-плідник; 18,52% — комплексний, у тому числі 1 жеребець-плідник.

При складанні підбору у Дібрівському заводі завжди враховували, що метою розведення за лініями є збереження генома родоначальника. Це досягається засгосуванням інбридингу, переважно помірною, оскільки останній підтримує подібність як за гомо-, так і за гетерозиготними комбінаціями генів, для створення більш або менш однорідних груп, без значного підвищення у них гомозиготності [4, 5].

Шляхом лінійного розведення отримано 4 кобил; 2 — з лінії Ісполнительного і по 1 — лінії Пілота та Піона. Найбільша кількість коней належить до лінії Піона — 18 та Ісполнительного — 10.

Середні показники промірів обстеженого поголів'я коней: жеребці — 161,7 — 164,3 — 191,7 — 21,2; кобили — 160,6 — 163 — 190,3 — 20,5 см. Вони перевищують середні проміри сучасних орловських рисаків (за даними племінної книги [6]): жеребці та кобили — висота в холці на 1,5 і 1,2 см, коса довжина тулуба — на 2,3 і 0,5 см, обхват грудей — на 8,9 і 6,3 см, обхват п'ястка — на 0,7 і 0,5 см відповідно.

Усі жеребці-плідники заводу за жвавистю входять у клас 2.10, у тому числі у клас 2.05 входять Афоризм 2.02.1 та Крік 2.04.8. Середня жвависті кобил заводу 2.18,4. У клас 2.20 входять 16 кобил, у клас 2.19 — 3, у клас 2.08 — 1 голова.

Висновки. 1. Найбільша кількість коней 65,9% (29 голів) Дібрівського кінного заводу повновікові, є 15 голів (34,1%) старих тварин.

2. За жеребцями-плідниками споріднено 93,2% тварин і лише 6,8% поголів'я не мають спільних батьків. Оскільки жеребці Стіум та 10290 Біполяр є синами Пріказа, за ним споріднено 14,6% поголів'я.

3. У кінному заводі інбредовано понад половину поголів'я, а саме 61,4%. Близький інбридинг мають 14,81% кобил; помірний — 66,67%, у тому числі 1 жеребець-плідник та 18,52% — комплексний, у тому числі 1 жеребець-плідник.

4. Методом лінійного розведення отримано 4 кобил: 2 — з лінії Ісполнительного і по 1 — з ліній Пілота та Піона. Найбільша кількість коней належить до лінії Піона — 18 та Ісполнительного — 10.

5. Середні показники промірів обстеженого поголів'я коней перевищують середні проміри сучасних орловських рисаків: жеребці та кобили — висота в холці на 1,5 і 1,2 см, коса довжина тулуба — на 2,3 і 0,5 см, обхват грудей — на 8,9 і 6,3 см, обхват п'яетка — на 0,7 і 0,5 см відповідно.

6. Усі жеребці-плідники заводу за жвавистію входять у клас 2.10, а середня жвавистість кобил заводу 2.18,4. У клас 2.20 входять 16 кобил, у клас 2.10 — 3, у клас 2.08 — 1 голова.

1. Кузнецов С.Я., Кравченко О.П., Кожевников Е.В. Дубровский конный завод (опыт селекционно-племенной работы в конезаводстве). — М.: Колос, 1974. — 127 с.

2. Кузнецов С. Дубровский конный завод // Коневодство. — 1956. — № 4. — С. 15–22.

3. Витт В. Дубровка в прошлом и настоящем // Коневодство и конный спорт. — 1963. — № 5. — С. 6–14.

4. Глебоцкий Я.Л. Роль генетики в селекции животных. — М.: Знание, 1972. — 48 с.

5. Кузнецов С. Дубровка сегодня // Коневодство и конный спорт. — 1973. — № 2. — С. 14–18.

6. Хотов В. Орловская рысистая порода // Коневодство и конный спорт. — 2002. — № 5. — С. 2.

ФЕНОТИПИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕНОФОНДА ВОЛПАДЕЙ ОРЛОВСКОЙ РЫСИСТОЙ ПОРОДЫ ДУБРОВСКОГО КОННОГО ЗАВОДА.

А.А. Фролова, Г.Н. Маргынук, С.А. Майструк

Статья посвящена анализу поголовья Дубровского конезавода. Представлены данные по фенотипической характеристике генофонда орловских рысаков: возрастной состав поголовья, родственность по отцам, инбридинг и

его степень, линейное распределение поголовья и кроссы линий, средние показатели промеров поголовья, резвостной класс.

Орловский рысак, Дубровский конный завод, генотип, инбредные животные, линейное разведение

PHENOTYPE THE CHARACTERISTIC GENOFOND OF THE HORSES ORYOL TROTTER OF BREED DUBROVKA OF A HORSE FACTORY. A.A. Frolova, G.N. Martinjuk. S.A. Majstruc

Clause is devoted to the analysis number Dubrovka of a horse factory. Gives the reader the data on phenotype to the characteristic genofond of the Oryol trotters. In clause is analysed: age structure number, relationship on the fathers, inbreeding and his degree, linear distribution number and cross of lines average parameters of measurements stallions and mares, speed a class of the manufacturers and female.

The Oryol trotter, Dubrovka a horse factory, genotype, inbreedings animals, linear cultivation